

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра ландшафтної архітектури та фітодизайну

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ОСНОВИ ЕКОЛОГІЇ І ОХОРОНИ ПРИРОДИ

Галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина

Спеціальність НЗ Садово-паркове господарство

Освітня програма Ландшафтний дизайн

ННІ лісового і садово-паркового господарства

Розробник: Покотилова К.Г., доктор філософії, асистент

Опис навчальної дисципліни

Дисципліна є обов'язковою для студентів спеціальності. Спрямована на вивчення основних екологічних законів, слугує для набуття теоретичних і практичних знань, вироблення у них професійної потреби щодо необхідності покращання екостану країни згідно з конституційним правом населення на чисте довкілля та формування ефекту максимальної фітодекоративності навколишнього середовища; усвідомлення необхідності переходу на збалансоване співвідношення земель природоохоронного призначення і визнання його обов'язковою складовою сталого розвитку держави; закріплення стереотипу пріоритетності збереження біотичного та ландшафтного різноманіття, уявлення організації системи екологічно моніторингу природоохоронних територій та управління ними, підвищення рівня екологічної та природоохоронної свідомості майбутніх фахівців садово-паркового господарства.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь

Освітній ступінь	Першого (бакалаврського) ОП
Галузь знань	Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина
Спеціальність	НЗ Садово-паркове господарство
Освітня програма	Ландшафтний дизайн
Факультет/ІНІ	ІНІ лісового і садово-паркового господарства

Характеристика навчальної дисципліни

Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	Екзамен

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти (повний термін навчання)

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	1

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Семестр	2	2
Лекційні заняття	30 год.	4 год.
Лабораторні роботи	-	-
Практичні, семінарські заняття	45 год.	2 год.
Самостійна робота	45 год.	114 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	5 год.	-
Форма контролю	Екзамен	Екзамен

Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: Мета – це професійна підготовка бакалаврів садово-паркового господарства, лісового господарства, лісомеліораторів, можливих фахівців природно-заповідної справи. Вони зможуть за необхідності працювати в екоінспекціях, державних органах охорони довкілля, на територіях природно-заповідного фонду, тощо. Набуті ними знання зможуть використати для наукової діяльності, проектування озелення території садово-паркових об'єктів, організації ведення екологічнозбалансованого господарювання, природокористування та його ефективного екологічного контролю.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Основи екології і охорони природи» (за їх наявності) ОК12 Ботаніка

Набуття компетентностей

ЗК2 — Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК9 — Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10 — Прагнення до збереження навколишнього середовища

ЗК11 — Навички здійснення безпечної діяльності

ЗК12 — Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

СК6 — Здатність оцінювати, інтерпретувати та синтезувати теоретичну інформацію і практичні, виробничі й дослідні дані у галузі садово-паркового господарства.

СК10 — Здатність проводити інвентаризацію зелених насаджень.

СК11 — Здатність зберігати та охороняти біологічне різноманіття на об'єктах садово-паркового господарства, підвищувати їх екологічний потенціал.

СК13 — Здатність застосовувати базові знання з екології, природно-заповідної справи та біоценотичного підходу в процесі збереження та реновації садово-паркових об'єктів.

Програмні результати навчання

ПРН1 — Аналізувати основні етапи та закономірності історичного розвитку для формування громадянської позиції, національної гідності та патріотизму.

ПРН2 — Прагнути до самоорганізації та самоосвіти.

ПРН17 — Володіти знаннями, розумінням із фундаментальних наук, впроваджуючи їх у комплексному вирішенні питань природоохоронної діяльності, структури природо-заповідних територій, сучасних урбанізаційних процесів та оцінки інтродукованих рослин в урбофітоценози.

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Модуль 1. Основи екології												
Тема 1. Вступ до загальної екології	2	-	-	2	-	4	4	-	-	2	8	14
Тема 2. Аутоекологія	2	-	-	4	-	6	-	-	-	-	8	8
Тема 3. Демекологія	2	-	-	4	-	6	-	-	-	-	8	8
Тема 4. Синекологія	2	-	-	4	-	6	-	-	-	-	8	8
Тема 5. Екосистемологія	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	8	8
Тема 6. Біосферологія	2	-	-	3	12	17	-	-	-	-	8	8
Тема 7. Прикладна екологія	2	-	-	6	11	19	-	-	-	-	8	8
Разом за модулем 1	14	0	0	23	23	60	4	0	0	2	56	62
Модуль 2. Основи охорони природи												
Тема 1. Охорона природи – екологічна проблема людства	2	-	-	8	11	21	-	-	-	-	8	8
Тема 2. Книги людської тривоги	4	-	-	4	-	8	-	-	-	-	8	8
Тема 3. Геосозологія – теоретична основа охорони природи	2	-	-	2	-	4	-	-	-	-	8	8

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Тема 4. Охорона лісових екосистем	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	8	8
Тема 5. Охорона абіотичного середовища	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	8	8
Тема 6. Основні напрями охорони природи	2	-	-	2	-	4	-	-	-	-	8	8
Тема 7. Правові засади охорони лісів і парків України	2	-	-	6	11	19	-	-	-	-	10	10
Разом за модулем 2	16	0	0	22	22	60	0	0	0	0	58	58
Курсовий проект (робота)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	30	0	0	45	45	120	4	0	0	2	114	120

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ до загальної екології	2
2	Тема 2. Аутоекологія	2
3	Тема 3. Демекологія	2
4	Тема 4. Синекологія	2
5	Тема 5. Екосистемологія	2
6	Тема 6. Біосферологія	2
7	Тема 7. Прикладна екологія	2
8	Тема 8. Охорона природи – екологічна проблема людства	2
9	Тема 9. Книги людської тривоги	4
10	Тема 10. Геосозологія – теоретична основа охорони природи	2
11	Тема 11. Охорона лісових екосистем	2
12	Тема 12. Охорона абіотичного середовища	2
13	Тема 13. Основні напрями охорони природи	2
14	Тема 14. Правові засади охорони лісів і парків України	2
Всього годин		30

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Екологічні фактори в лісах	2
2	Взаємовідносини організмів у лісах	4
3	Популяції раритетних видів рослин	4
4	Структура лісового біогеоценозу	4
5	Індекси та кореляції біорізноманіття лісів	6
6	Рекреаційні зміни лісів	3
7	Аутофитосозологічна оцінка раритетних видів лісових деревних рослин	4
8	Синфитосозологічна оцінка раритетних лісових дендрофітоценозів	4
9	Екологічний контроль лісів	6
10	Особливо цінні лісові природні комплекси Голосієва	2
11	Охоронні вікові дерева Голосієва	2
12	Екостежка голосіївського лісу	4
Всього годин		45

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Стан забруднення території місць проживання студентів	11
2	Характеристика лісів України	12
3	Об'єкти ПЗФ різних областей України	11
4	Правові документи	11
Всього годин		45

Методи навчання

Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- Усне опитування для перевірки теоретичних знань з основ екології та охорони природи
- Тестування для оцінки розуміння основних екологічних законів та концепцій
- Написання есе або рефератів для оцінки глибини розуміння та аналітичних навичок
- Поточне оцінювання виконання практичних завдань та проектів
- Підсумковий екзамен для комплексної оцінки знань та навичок

Методи навчання:

- Лекція з інтерактивними обговореннями для ознайомлення з теоретичними аспектами екології та охорони природи
- Практичні заняття на територіях природно-заповідного фонду для набуття практичних навичок та застосування теоретичних знань
- Проектне навчання для розробки екологічних проектів та концепцій щодо озеленення та збереження природних ресурсів
- Кейс-стаді для аналізу реальних ситуацій з охорони природи та прийняття управлінських рішень
- Групові дискусії та дебати для формування екологічної культури та навичок командної роботи
- Самостійна робота з використанням наукових джерел та сучасних інформаційних ресурсів для поглиблення знань
- Моделювання екологічних систем та процесів для практичного розуміння закономірностей у природі та їх застосування у ландшафтному дизайні

Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 1. Основи екології		
Практична робота. Екологічні фактори в лісах	ПРН 17. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти. Знати основні поняття екології, її закономірності та етапи розвитку. Вміти аналізувати стан навколишнього середовища, зокрема рівень забруднення та характеристику лісових екосистем України, застосовувати отримані знання для оцінки екологічних проблем та пошуку шляхів їх вирішення.	10
Самостійна робота. Характеристика лісів України		5
Самостійна робота. Стан забруднення території місць проживання студентів		5

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Практична робота. Взаємовідносини організмів у лісах		10
Практична робота. Популяції раритетних видів рослин		10
Практична робота. Структура лісового біогеоценозу		10
Практична робота. Індекси та кореляції біорізноманіття лісів		10
Практична робота. Рекреаційні зміни лісів		10
Модульна контрольна. Тест до модуля 1		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Основи охорони природи		
Самостійна робота. Об'єкти ПЗФ різних областей України	ПРН 17. Прагнути до самоорганізації та самоосвіти. Знати об'єкти природно-заповідного фонду України, правові документи у сфері охорони природи та сучасні питання природоохоронної діяльності. Вміти аналізувати правові аспекти охорони природи, визначати об'єкти ПЗФ та застосовувати законодавчі норми для збереження природних ресурсів.	5
Самостійна робота. Правові документи у сфері охорони природи		5
Практична робота. Аутофитосозологічна оцінка раритетних видів лісових деревних рослин		10
Практична робота. Синфитосозологічна оцінка раритетних лісових дендрофітоценозів		10
Практична робота. Екологічний контроль лісів		10

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Практична робота. Особливо цінні лісові природні комплекси Голосієва		10
Практична робота. Охоронні вікові дерева Голосієва		10
Практична робота. Екостежка голосіївського лісу		10
Модульна контрольна. Тест до модуля 2		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота (разом за семестр)		70
Підсумковий екзамен		30
Разом за курс		100

Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/залік)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перекладання:	Лабораторні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни. Перекладання модульних робіт допускається за наявності поважних причин у визначені кафедрою строки.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування, використання сторонніх матеріалів і несанкціонованих пристроїв під час виконання контрольних робіт, заліку або екзамену заборонено.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. Пропуски відпрацьовуються згідно з індивідуальним графіком та правилами кафедри.

Навчально-методичне забезпечення

-електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1576>);

Рекомендовані джерела інформації

1. Зелена книга України. К.: Альтерпрес, 2009. 448 с.
2. Коваленко І. М. Лісова екологія з основами лісовідновлення та лісорозведення: підручник. Суми: Університетська книга, 2018. 240 с.
3. Кучерявий В. П. Екологія. Львів: Світ, 2000. 500 с.
4. Попович С. Ю., Корінько О. М., Устименко П. М. Заповідне лісознавство. Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2009. 384 с.
5. Червона книга України. Рослинний світ. К.: Глобалконсалтинг, 2009. 900 с.
6. Червона книга України. Тваринний світ. К.: Глобалконсалтинг, 2009. 624 с.